

איזהו נשך פרק חמישי בבא מציעא עה.

עין משפט
נר מצוה

קבד א ב ג מיי פי"י
מהל' מלוה וזה
הל' ג ד סגן לאון קבג
טוש"ע י"ד פי"י קבג סעף
א:

קבד ד מיי פי"ג
טוש"ע ד סעף
ב:

קבד ה מיי פי"ד
טוש"ע ד סעף א
בג"ה ודלא כהלל:

קבד ו מיי פי"ה
טוש"ע ד סעף
ג:

קבד ז מיי פי"ו
במ"מ סגן שם
טוש"ע ד סעף א וסעף
ג וע"ש בב"י:

קבד ח מיי פי"ז מהל'
גנובה הל' י סגן
לאון עה [אלל הפוסקים
השמיטוהו מטעם שכתב
הב"י בג"ח ס"ס תקנ"ן]:
קע ט מיי פי"ח מהל'
מלוה וזה הל' ט
סגן לאון קבג טוש"ע י"ד
פי"י קבג סעף ז:

קבד י מיי פי"ט
טוש"ע ד סעף
ח:

קבד כ מיי פי"י מהל'
מלוה וזה הל' יא
סגן לאון קבג טוש"ע י"ד
פי"י קבג סעף ט:

הלוויני בור חטין ואני אתן לך לגורן אסור. דחיישין שמא
מתיקר אע"פ שאו אין רגיל להתיקר:
ולרית הלבנת בוותיה. ונראה להשתא קי"ל כ"י יתחך דלפילו
שאין לו אלא סאה ליה הימנו כמה כורין דברייתא דרבי חייא

וקולץ לו דמים. כך וכך דמים כשער של עכשיו אתן לך וקאמר
תנא דאם החולו נוטל חטין. והיינו דפרכינן והלא קפץ וכי החולו נמי
יעול דמים שקפץ דהא כמו אופיה וזו הוא: **מתני'** אכל אומר
הלוויני עד שיבא בני. דכיון דיש לו שפיר דמי דהא סאה בנאה

HebrewBooks.org © Moznanim Publishers. No commercial use allowed.

הלוויני בור חטין וקוצץ לו דמים החולו נותן
לו חטים הוקרו נותן דמיהם והלא קצין
אמר רב ששת הכי קאמר דאם לא קצין
החולו נוטל חטין הוקרו נותן דמיהם:
מתני' לא יאמר אדם לחבירו הלוויני בור
חטין ואני אתן לך לגורן יאבל אומר לו
הלוויני עד שיבא בני או עד שאמצא מפתח
והלל אומר וכן היה הלל אומר הלא תלוה
אשה כבר לחברתה עד שתעשיה דמים
שמא יוקרו חטין ונמצאו באות לידי רבית:
גמ' אמר רב הונא יש לו סאה ליה סאה
סאתים ליה סאתים ר' יצחק אומר ואפי' יש
לו סאה ליה עליה כמה כורין תני ר' חייא
לסיועיה לרבי יצחק טיפת יין אין לו טיפת
שמן אין לו הא יש לו ליה עליה כמה
טיפין: והלל אומר: אמר רב נחמן אמר
שמואל הלכה כדברי הלל ולית הלכתא
בוותיה: וכן היה הלל אומר לא תלוה
אשה [וכו'] אמר רב יהודה אמר שמואל
זו דברי הלל אבל חכמים אומרים ילוים
סתם ופורעים סתם ואמר רב יהודה אמר
שמואל בני חבורה המקפידין זה על זה
עוברין משום מדה ומשום משקל ומשום
מנין ומשום לויין ופורעין ב"ש וכדברי הלל
אף משום רבית ואמר רב יהודה אמר
שמואל תלמודי חכמים מותרים ללוות זה
מזה ברבית מאי טעמא מידע ידעי דרבית
אסורה ומתנה הוא דיהבו אהדדי א"ל שמואל
לאבוה בר אידי הלוויני מאה פלפלין במאה
ועשרין פלפלין ואריך אמר רב יהודה אמר
רב מותר לו לאדם להלוות בניו ובני ביתו
ברבית כדי להטעימן טעם רבית ואלאו
מילתא היא משום דאתי למסר: **מתני'** אומר
אדם לחבירו נכש עמי ואנכש עמך עמך
כל

יש לו לא גזר: **גמ'** כמה כורין.
דכל חלא וחלא אמרינן זו תהא תחתיה
שהרי אינה קנויה למלוה ובידו לאוכלה
ולמוכרה ונמלאת אותה שלום ומקמת
על פירות שבזק חו פנויה ללוות
עליה וכשלוה כל אחת ואחת ליה בהיתר
דהא חלו ליה סאה אחת ואכלה ואכל
גם הראשונה הואיל כשלוה בהיתר
לוי ישלם חטין הכא נמי כשלוה בהיתר
לוי כל סאה וסאה שהרי זו עומדת:
לוי. ככרות סתם בלא קצינת דמים
שלא החמירו לדקדק באיסור סאה
בסאה כל כך: בני חבורה. הולכין
בדרך או יושבין צבית אחד איש
לסעודת עממו: **המקפידים זה על זה**
זה שאין מוחלין על דבר מועט
ומקפידין בללוות זה את זה במדה
במשקל ובמנין: **עוברין** שבצמות
וימים טובים: **משום לויין ופורעים**.
דמגן במסכת שבת (דף קמח.) ובלבד
שלא יאמר לו הלוויני והתם מפרש
טעמא שמא יתמוז: ואריך. ושפיר
דמי דמתנה בעלמא הוא ולא רבית.
אריך טוב ודומה לו בספר עזרא
(ד) וערות מלכא לא אריך לנא למחוי
ופירושו גנות המתן לא אריך לנו לראות:
להטעימן. שידעו כמה מנעטר ומיאל
הנמנו ויבינו כמה עונשו גדול:
למסר. להרגיל שיחמוד לנס השכר:
מתני' נכש עמי. היום ואני אנכש
עמך למחר: **נכש**. שקלי"ר בע"ז:
עזר. חפור: **אכל לא יאמר לו**
נכש עמי היום ואעזר עמך לומן
פלוגי. פעמים שזו קשה מווי ויש כאן אגר
נטר ליה שצד שממתין לו על שער
פעולתו עד איתו זמן הוא מקבל
עליו מלאכה שהיא קשה מווי:
כל

(א) [לעיל מד' מו.], (ב) שבת
קמח: (ג) [ל' שמשט
יע"ז], (ד) שבת קמח.
(ה) ג"ז שם: (ו) ל' מוספת,
(ז) עין במהש"ל, (ח) [פ"ג
דב"ה ע"ש].

לעוי רש"י
שרקלי"ר. לבגש.

מוסף רש"י
לא יאמר כ"י ואני אתן
לך לגורן. שמא יוקרו ויבא
לידי רבית (לעיל מו.). עד
שיבא בני או עד
שאמצא מפתח. אלא
שכדו נקטן למלוה ויכרסו
הוקרו, דרבית סאה בנאה
דכגן וכ"י ה"ל גוה לא
גזר (שם). המקפידים זה
על זה. שאין מוחלים
ומותרין זה לזה (שבת
קמח.). ומשום לויין
ופורעין ב"ש. דגזר
בהו רבין שמא יתמוז (שם).
מותר לו לאדם להלוות.
מלוה בניו ובני ביתו.
המותרים על שלמנו, דכיון
דהכל משלו אין כאן רבית,
כדי להטעימן טעם
רבית. שידעו כמה קשה
(שבת קמח.).

כ"י אכל כשאר לקחת כ"י גם אני אטול כ"י מנאה שמדקדק ומקפיד על המנין והוי עובדא דחול כעין משא ומתן ואני נמי שרי
בפי האי גוונא נעמיד כגון שאמר ליה המתן עד שאמנה לך האגוזים שאתה נוטל ואטול גם אני כמנינים וכן משא ומתן זה במדה ובמשקל
אסור ועוד מפרש בה"ג איסור מנין בענין אחר בהלכות י"ט הולך אדם אלא רועה הרגיל וכו' ברייתא בס"פ אין לדין (ב"ה כט.) עד ואמר
תן לי עשרים ביצים ועשרים אגוזים שכן דרך צעה"צ להיות מונה בתוך ביתו עשרה אפרסקין כ"י רמונים ובלבד שלא יזכיר לו סכום
מנין רש"י אומר ובלבד שלא יזכיר לו סכום מקח סכום מנין דכי הוה נקיט מיניה שיתין והשתא נקט מיניה ארבעים לא לימא ליה
מלי ליה מאה ונראה דהטעם כיון שצד לדקדק בנמנוס החשבון אסור שאין זה כדרך צעה"צ כי אין רגיל לדקדק בנמנוס החשבונות
כעין זה וחומר גדולה היא ונראה דדוקא כשנותנין ק' אגוזים בפרטה או אסור דלי חשבון של ק' לא שייך לנמנוס דמים אין נראה
שהיא אסור וסכום מקח פי' בה"ג כי הוה נקיט מיניה חמשה דנקי והשתא נקיט מיניה בדנקי לא לימא ליה מלא לי דינר ונראה
שלא פי' כן בשביל שהיא מותר אם לקח הימנו שוה דינר ציחד לומר הרי יש דינר ולא יאסור אלא דוקא שמדקדק לנמנוס במילוי הדינר
דפשיטא דהא נמי אסור ומה שפי' כן בה"ג דשמא היה פשוט זה יתור לאסור שמוכר סכום המקח שלוקח עכשיו ו"ר"ח גרס במסכת
ביצה סכום מקח במילתיה דת"ק סכום מנין במילתיה דרשב"א אכל במוספתא"ה כתוב כמו בה"ג אכל בספר שלנו כתוב סכום מדה במילתיה
דת"ק סכום מקח במילתיה דרשב"א ואין נראה דלפי גרסא זו לא מנינו איסור מנין לא במשנה ולא בברייתא וא"כ מני' לשמואל איסור
מנין דקאמר עוברין משום מנין דמשמע שאיסור ידוע לנו כמו מדה ומשקל:

ומשום לויין ופורעין ב"ש. אסור לומר לחבירו לשון הלואה ופריעה אלא יש לו לומר לשון שאלה וחזרה והם אינם רואים
לומר כן לשון שאלה משמע דהדר בעיניה ומחשב בלבו השואל שאם יזכור לשון שאלה שיוקח להחזיר מיד וי"מ
די"ט לא קאי אלא ללוין ופורעין אכל עוברין משום מדה ומשקל ומנין נקט לענין גזל ואי אפשר לומר כן בדפוק שואל (שבת דף קמח.)
מייתי אין התם לענין שבת: **ובדברי ה"ג אף משום רבית**. דוקא במקפידים (אסרי צ"ה) [אסר הלל] כדאמרין בני חבורה המקפידים
אכל שאין מקפידים שרי אע"ג דבמתני' איירי בסתם בני אדם סתם בני אדם הם מקפידים ולא מחלי על מה שנתמיהו ושוה יותר אלא משום
שכר הלואה ורצון שרו אפי' במקפידין דמחלי על דבר מועט ונומנין שלא בתורת רבית ואפי' לא מחלי איכא לומר דטעמא דרבית דשור
לפי שלא החמירו באיסור סאה בנאה כ"כ לאסור אפי' ככרות כדפי' בקוטרס לעיל ואין להקשות כיון דסתם בני אדם מקפידין אמאי נקט
שמואל בני חבורה המקפידים ולא נקט בסתם בני אדם דנקט בני חבורה שרגילין ללוות זה מזה ואין נזכרים לדקדק כל שעה ועושין
צ"ט כמנהגם בחול וגם אין נזכרים לעשות דמים על הככרות כל שעה כשלוים זה מזה לפי שרגילין תמיד ללוות זה מזה ואין יכולין
ליזכר אע"פ שפי' לעיל דלפילו ציד אסור לשקול בשר בני חבורה המקפידים ובמסכת ביצה (דף קמח.) שרי לעבד שאינו אומן התם לא
הוי כסתם בני אדם החשובין במקפידים דאין טעם מקפיד אלא הרגיל ליקח ממנו ואין לפרש דסתם בני אדם כאין מקפידין דמו ומתניין
דאסר הלל נוקי דוקא במקפידים דהא אמרינן דפרק שואל (שבת דף קמח.) וכן אשה שואלת מחזירתה ככרות ובלבד שלא תאמר לה
הלוויני ופרכינן בגמרא שצד הוא לאסור ה"א צדו שפיר דמי לימא מתניין דלא כהלל ומאי קושיא ה"א בסתם בני אדם דלא קפדי
והלל לא אסר אלא דוקא במקפידין:

מתנה בעלמא קא יהבי אהדדי. נראה דוקא דבר מועט שיוצד בלבו שהיה נותן לו בלאו הכי ואפילו מתנה מועטת דוקא בת"ח:
ערב